ਜਮਾਤ – 9ਵੀਂ

ਪਾਠ – 1

ਐਮ.ਐਸ. ਐਕਸਲ ਭਾਗ–1

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

1. ਇਕ ਐਕਸਲ ਵਰਕਬੁੱਕ ਵਿਚ ______________ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ੳ. ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ ਅ. ਰੋਅਜ਼ ੲ. ਕਾਲਮਜ਼ ਸ. ਫਾਰਮੂਲੇ

ਉੱਤਰ : ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ

2. ਸੈਲ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ___________ ਬਾਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ੳ. ਟਾਈਟਲ ਅ. ਮੀਨੂੰ ੲ. ਫਾਰਮੂਲਾ ਸ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਉੱਤਰ : ਫਾਰਮੂਲਾ

3. ______ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੀ ਸੈਲ ਉਤੇ ਇਕ ਜਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਯਮ ਲਗਾ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ੳ. ਫਾਰਮੂਲਾ ਅ. ਫੰਕਸ਼ਨ ੲ. ਕੰਡੀਸ਼ਨਲ ਸ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਉੱਤਰ : ਕੰਡੀਸ਼ਨਲ

4. ਫ਼ਾਰਮੈਟ ਕਮਾਂਡ __________ ਟੈਬ ਉਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ੳ. Home ਅ. Insert ੲ. Data ਸ. Formula

ਉੱਤਰ : Home

5. ਸਾਰੇ ਫ਼ਾਰਮੂਲੇ ________ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ੳ. Σ (ਸਿਗਮਾ) ਅ. + (ਜਮ੍ਹਾਂ) ੲ. = (ਬਰਾਬਰ ਹੈ) ਸ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਉੱਤਰ : = (ਬਰਾਬਰ ਹੈ)

6. ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ _____________ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਅਰੇਂਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ੳ. ਫਾਰਮੂਲਾ ਅ. ਫੰਕਸ਼ਨ ੲ. ਫਿਲਟਰ ਸ. ਸੋਰਟਿੰਗ

ਉੱਤਰ : ਸੋਰਟਿੰਗ

7. Sort & Filter ਕਮਾਂਡ ___________ ਟੈਬ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ੳ. Home ਅ. Insert ੲ. Data ਸ. Home ਅਤੇ Data

ਉੱਤਰ : Home & Data

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਲਿਖੋ।

1. ਇੱਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : ਸਹੀ

2. ਚਿੰਨ X ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : ਗਲਤ

3. ਫਾਰਮੂਲਾ ਇਕ ਸਾਰਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਣਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : ਸਹੀ

4. ਹਰੇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਕ੍ਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੰਟੈਕਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : ਸਹੀ

5. ਫਿਲਟਰ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ ਖਾਸ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ : ਸਹੀ

ਛੋਟੇ ਉਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਇਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਐਕਸਲ ਵਿਚਲੇ ਡਾਟਾ ਦੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੈਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਡਾਟਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਡਾਟਾ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵਿਚ ਬਦਲਾਵ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਫਾਰਮੈਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮੈਟ ਸੈਲਜ਼ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਖੋਲਣ ਲਈ Ctrl+Shift+F ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ-ਕੀਅ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2. ਸੈਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਸੈੱਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਸੈਲ ਦਾ ਅਡਰੈਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫਾਰਮੂਲੇ ਜਾਂ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ: =ਅ1+ਅ2 ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿਚ ਅ1 ਅਤੇ ਅ2 ਸੈਲ ਦੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅ1 ਅਤੇ ਅ2 ਸੈਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਸੈਲ ਦਾ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਿਖਣ ਦੇ 3 ਤਰੀਕੇ ਹਨ: ਐਬਸੋਲਿਊਟ ਰੈਫਰੈਂਸ, ਰੈਲੇਟਿਵ ਰੈਫਰੈਂਸ, ਮਿਕਸਡ ਰੈਫਰੈਂਸ।

3. ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਫੰਕਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਗਣਨਾਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਕ੍ਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿੰਟੈਕਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੰਕਸ਼ਨ ਬਰਾਬਰ ਹੈ (=) ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਫੰਕਸ਼ਨ ਸਿੰਟੈਕਸ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

1. ਬਰਾਬਰ ਹੈ (=) ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ
2. ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ: SUM
3. ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਆਰਗੂਮੈਂਟਸ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਰੇਂਜ਼ A1:A10

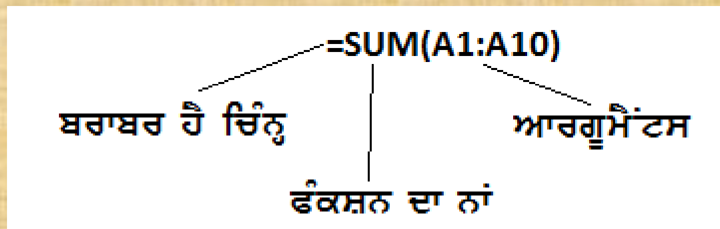

ਚਿੱਤਰ: ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ

4. ਸੌਰਟਿੰਗ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਇਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣਾ ਸੋਰਟਿੰਗ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਘਟਦੇ ਜਾਂ ਵਧਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੌਰਟ ਕਰਨ ਲਈ੍ਹਮੲ ਜਾਂ ਧੳਟੳ ਟੈਬਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਵਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਘਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਫ਼ਿਲਟਰ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਫਿਲਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਡਾਟਾ ਉੱਪਰ ਫਿਲਟਰ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਲਟਰ ਇਕ ਜਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਲਮਾਂ ਉੱਪਰ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਫਿਲਟਰ ਕਰਨ ਲਈ੍ਹਮੲ ਜਾਂ ਧੳਟੳ ਟੈਬਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ

1. ਸੈੱਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਸੈਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਉੱਤਰ: ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਰੋਅਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਲਮਜ਼ ਦੇ ਕਾਟ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੈੱਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਸੈੱਲ ਦਾ ਇੱਕ ਅਡਰੈਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਡਰੈਸ ਕਾਲਮ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਰੋਅ ਦੇ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ: ਅ5 ਸੈਲ ਅਡਰੈਸ ਅ ਕਾਲਮ ਅਤੇ 5 ਨੰਬਰ ਰੋਅ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਨਵਾਂ ਸੈਲ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਵਾਂ ਸੈਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

1. ਉਸ ਰੋਅ ਜਾਂ ਕਾਲਮ ਦੀ ਚੌਣ ਕਰੋ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਨਵਾਂ ਸੈਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।
2. Home ਟੈਬ ਦੇ Cell ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ Insert ਬਟਨ ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
3. ਡਰਾਪ ਡਾਊਨ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ Insert Cells ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
4. Insert ਡਾਇਲਾਗ ਬਾਕਸ ਵਿਚੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਆਪਸ਼ਨ ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
5. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੈਲ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਫਾਰਮੂਲਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂਮੈਰੀਕਲ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ (=) ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿਚ ਸੈਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਜਾਂ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਵਰਤ ਕੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿਚ ਸਟੈਂਡਰਡ ਓਪਰੇਟਰਾਂ (+, -, *, /, ਖ਼) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

1. ਜਿਸ ਸੈਲ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੈਲ ਨੂੰ ਸਲੈਕਟ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ A3 ਸੈਲ ਸਲੈਕਟ ਕਰੋ।
2. ਬਰਾਬਰ ਹੈ (=) ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮੂਲਾ ਟਾਈਪ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ (=A1+A2)
3. ਐਂਟਰ ਕੀਅ ਦਬਾਓ।